

BOEKAANKONDIGINGEN.

EMIL ABDERHALDEN, *Lehrbuch der Physiologie*, IV. Teil.
URBAN and SCHWARZENBERG. Berlin-Wien. 1927.

Dit vierde deel, waarmede het werk volledig is, bevat de algemeene en de bijzondere physiologie der spieren en der zenuwen, de leer der reflexen en de verrichtingen van het centrale zenuwstelsel. Het is een lijvig boekdeel van 650 bladzijden met 211 afbeeldingen.

Ook deze laatste en in vele opzichten moeilijkste afdeeling der physiologie is op uitstekende wijze behandeld. Noem ik een gebied waarop ik zelf eenige ervaring heb: de kleine hersenen, dan kan ik slechts met verbazing en bewondering aantekenen hoezeer ABDERHALDEN het onderwerp beheerscht. Tot in alle onderdeelen, zelfs tot in onderdeelen die in verloren en vergeten uithoekjes liggen. Zoo haalt hij, bij de bespreking van het tot standkomen der spier-astasia na wegneming der kleine hersenen, zeer terecht een bijkans door iedereen vergeten onderzoek van een Italiaan, PATRIZI van het jaar 1904, aan, welks beteekenis over het vraagstuk volkomen juist door hem begrepen en gewaardeerd wordt.

En niet alleen beheerscht ABDERHALDEN de historische gegevens van een oud onderwerp: men leze na het hoofdstuk kleine hersenen, eens dat over de stof- en energiewisseling in de spieren. De kennis daarvan is nog *im Flusse*, de gegevens zijn alle van jongen en jongsten tijd; eenheid van opvatting is op vele punten nog verre. Hoe meesterlijk echter is ook hier de stof gekozen en tot vorm gekneed! Het zelfde kan men van elk hoofdstuk zeggen. Overal komt de geschiedenis en de oudere literatuur tot haar recht, terwijl toch tevens de modernste onderzoekingen en opvattingen met bravour zijn ingelascht. Het boek is een reeks uitvoerige en afgeronde samenvattende overzichten, maar die onderling door een nooit vergeten stel van logische draden verbonden zijn.

Een andere uitnemende eigenschap van ABDERHALDEN's boek moet ik nog vermelden. Hoe vaak treft niet in de leerboeken van verschillende vakken, een soms zonderlinge traditioneele beperking in de behandeling, welke zich uit in de afbakening der stof, in de wijze van voorstelling („het gezichtpunt”) enz. Nemen wij een voorbeeld. Het is geen gewoonte, in de leerboeken der physiologie de bloedvoorziening der centrale zenuworganen uitvoerig te behandelen: dat komt den neurologen toe. Een ieder zal toegeven, dat dit dwaas is. Niet alleen voor den clinicus, ook voor den proefnemer is de nauwkeurige kennis van het verloop der bloedvaten van de bevoeiingsgebieden der slagaderen in het centrale zenuwstelsel onontbeerlijk. Welnu, ABDERHALDEN behandelt uitvoerig de vascularisatie der groote hersenen, met duidelijke schematische gekleurde prenten.

En zoo is in tal van opzichten dit groote werk van ABDERHALDEN een belangrijke wetenschappelijke en didactische innovatie: een nuttige aanwinst, een kostbaar bezit.

G. VAN RIJNBEEK.